

(НИН, 26.5.2010)

Греше они који мисле да не постоји човек којег воли амерички председник Барак Обама и искрено поштује Фидел Кастро, у кога имају поверења и ирански председник Ахмадинеџад и саветници у Белој кући. Постоји један. Недавна иранска мисија председника Бразила, у којој је свет бар за неко време поштеђен нових ратова, била је довољна да се Луис Ињацио Лула де Силва опише као лидер долазећег света.

“Популарност је као крвни притисак, некад је висока, некад ниска”, воли да каже бразилски председник, “Оно што треба да урадите је да је држите под контролом.” Луис Ињацио Лула да Силва свакако зна много о популарности, откако је 2002. године дошао на власт његова линија успеха у сталном је успону, а кризе кроз које је његова влада пролазила, укључујући и оптужбе за финансијске малверзације, његову харизму нису дотакле. Називају га тефлон лидером – човеком који је преживео скандал за скандалом само да би видео да му рејтинг и даље расте.

Аналитичари воле да кажу да се и на том тефлону сада могу видети рупе, јер је подршка пала на 70 одсто (са 80) али Лула свој други мандат приводи крају, а Бразил који ће оставити свом наследнику биће сасвим друга земља од оне коју је почео да води пре осам година.

Када је први пут изабран, овај син радничке класе дочекан је са озбиљним резервама како у високим круговима “најнеједнакије земље на свету”, тако и на међународној сцени. Код куће је био синдикалац који обећава праведније друштво рекама сиромашних Бразилаца, не схватајући да се власт налази у рукама оних других, малобројних али богатих. За Запад, посебно Америку коју је често критиковао, био је комуниста у души и још један неискусни латиноамерички вођа који не разуме где му је место. Нико није могао да предвиди шта ће настати од некадашњег синдикалног вође који је завршио само неколико разреда школе.

Осам година касније, овај “прави син Латинске Америке” рођен као седмо од осморо деце сиромашног неписменог сељака, нашао се на Тајмској листи најутицајнијих

политичара на свету.

Као дете радио је као продавац кикирикија и чистач ципела, да би помогао породици коју је отац напустио. Није ишао у школу и научио је да чита тек са 10 година. Са 12 је нашао сталан посао у фабрици, а са 15 је изгубио прст на левој руци у незгоди док је радио као металски радник у индустријском градићу близу Сао Паула.

У раним двадесетим изгубио је супругу која је умрла у осмом месецу трудноће јер нису могли да приуште медицинску негу. Тада се, иако не превише заинтересован за политику, прикључио синдикату.

Када је 1975. године изабран за лидера синдиката учинио је све да од организације која је била у пријатељским односима са владом начини снажни независни покрет. Наредних година водио је неколико успешних штрајкова и постао национални лидер, који је због штрајкова и хапшен. Успео је да 1980. године споји синдикате, интелектуалце, троцкисте и црквене активисте и основао Радничку партију (ПТ), прву велику социјалистичку партију у историји те земље.

Две године касније када је његова партија први пут изашла на локалне изборе и изгубила, питали су га да ли је комуниста, “Не, ја сам стругар”, одговорио је.

Пре победе 2002. године три пута је губио изборе, али је коначно дошао на власт, обећававши економски раст и смањење разлика између богатих и сиромашних, чиме је дотакао најболнију тачку бразилског друштва.

“Нисмо имали кредите, домаће резерве су биле изузетно мале, инфлација је узимала све више маха. Економија је тонула, а још теже је било задржати имиџ левице који је партија неговала годинама. Све за шта смо се до тада залагали није могло да плати страна дуговања, да повећа зараде. Изгледало је као катастрофа”, сећа се првих победничких дана Жилбертон Карваљо, шеф Лулиног кабинета и његов дугогодишњи пријатељ.

Лула је имао убедљиву предност у истраживањима али је брзо схватио да то неће дуго

трајати уколико економија настави да се урушава, а урушава се и због неповерења које су један стругар и његова предизборна обећања уливали финансијским круговима. Упркос оптужбама унутар партије да је издао идеју, јуна 2002. године одлучио се на оно што се данас сматра кључном тачком у његовој државничкој каријери. Написао је “Писмо бразилском народу” обећавши да ће платити дугове државе, поштовати захтеве Монетарног фонда и законе тржишта. То је била добитна карта. Бизнисмени и инвеститори могли су да одахну .

“Било је застрашујуће”, сећа се Лула, “нисмо имали кредит, нисмо имали новац у септембру, октобру, новембру, децембру, јануару, фебруару, марту. Знали смо да нема чуда”.

Тако је левичар који је већ својом појавом плашио финансијске кругове, обукао одело, запослио маркетиншке зналце и ублажио своју левичарску политику.

Успеху је допринела и срећна околност глобалних економских кретања, проналазак великих резерви нафте, али и начин на који је Лула искористио те могућности. Популарност му је помогла да повуче рискантне потезе, а да га гласачи и даље здушно подржавају. Можда је одустао од првобитних радикалних ставова, али већи део Бразилаца у њему је од почетка видео спасиоца - “Он је један од нас” и данас се може чути у сиромашним деловима Бразила.

Покренуо је један од највећих социјалних програма “Болса фамилија”, којим је свака породица која школује дете добијала од владе 200 реала (80 долара) месечно. Експерти су га критиковали, али испоставило се да је више од 12 милиона домаћинстава у најсиромашнијим деловима земље испунило тај услов и примило помоћ. Многи су од тог новца покренули мале приватне послове и испоставило се да је најбезнадежнији регион стао на своје ноге и неколико година касније почео сам да се издржава. За време првог Лулиног мандата број сиромашних у Бразилу смањен је за 27 одсто.

Земља коју је један бизнисмен својевремено назвао „Белиндија“, алудирајући да је комбинација Белгије и Индије – европског богатства и азијског сиромаштва, где је јаз богатих и сиромашних непремостив, омогућила је милионима Бразилаца да тај јаз ипак преброде и из потпуне беде дођу до средње класе.

Када је 2005. године пукао скандал око корупције у партији и када је неколико његових блиских сарадника смењено, Лула је поново изашао као победник. Откривено је да је његова партија незаконито финансирана током избора, као и да су члановима конгреса давали 12.000 долара месечно да би гласали у корист странке. Скандал је потресао земљу месецима, али се Лула у своје име извинио и рекао да није знао ништа о томе. Није пропустио да дода да је читав случај исфабрикован, јер елита жели да га спречи да ради у корист радничке класе. У предстојећој изборној кампањи фокусирао се на своје порекло, користећи магичне речи - "Ја сам један од вас". Октобра те године поново је изабран за председника, чиме је почео други мандат током ког је учврстио своје позиције у Бразилу и Латинској Америци, а затим је кренуо даље.

Испоставило се да је Лула успео не само да поправи ствари код куће, већ и да Бразил врати на међународну сцену. Бразил је за његовог мандата ушао у Савет безбедности, а Лула постао најважнији човек за решавање криза у региону, стишавајући сукобе у Боливији, Колумбији, Венецуели и Еквадору. Своје позиције учврстио је и ван континента, постао је незаобилазан и у најновијој кризи у Ирану.

Пријатељ Чавеза и Кастра, постао је добар и са Џорџом Бушом, а затим и са Обамом, ког је подржавао још током председничке кампање. По доласку на власт нови амерички председник изјавио је како се диви председнику Бразила, а који месец касније на састанку Г-20 у Лондону Обама је узвикнуо: „Волим тог човека. Он је најпопуларнији политичар на свету”.

Економска криза која је потресла свет само је учврстила Лулин скептицизам према либералном капитализму. Критичари су му замерали да је држава превише присутна у економији, али он је одговарао да неће напустити напоре за праведнијом расподелом у корист тржишта. У временима светске кризе Бразил није претрпео веће последице, а Лула је добио прилику да поентира.

“Кризу нису изазвали црнци или домороци или сиромашни. Кризу је изазвало ирационално понашање људи са плавим очима, који су пре кризе изгледали као да знају све о економији, а сада се испоставља да не знају ништа”, изјавио је. Када су га питали да то мало појасни, одговорио је: “Нисам упознао ниједног црног банкара”.

Луис Ињацио Лула да Силва успео је да постане миљеник и банкара и сиромашних. Називају га “радничким председником”, а он истовремено успева да привуче

Луис Инацио Лула – лидер долазећег света

Пише: Ивана Јанковић
петак, 28 мај 2010 20:16

инвеститоре широм света.

“Оно што Лула жели за Бразил то је амерички сан”, написао је Мајкл Мур. “И, за разлику од Америке, он га остварује”.